

Σε μια πολύ ενδιαφέρουσα έκδοση του '98, που ενέχει θέση διατριβής, με τίτλο *«Η παράδοση του Διαφωτισμού στην Ελλάδα – η περίπτωση του Αδαμάντιου Κοραή και του Ευάγγελου Παπανούτσου»*, ο συγγραφέας Παναγιώ της Ν. Χιώ της, μας κομίζει μερικές απόψεις, ιδιαιτέρως επίκαιρες σε σχέση με την σημερινή επέτειο.

Θα πρέπει να γυρίσουμε στα τέλη του 18ου αιώνα, για να εννοήσουμε την ιδέα που έστειλε τον Ρήγα Βελεστινλή, νωρίτερα στον θάνατο. Το πιο σημαντικό και ταυτόχρονα πιο ενοχλητικό για την Οθωμανική αυτοκρατορία έργο του, εκδόθηκε το 1797, αντλούσε τις ιδέες του από τον Γαλλικό διαφωτισμό και την Γαλλική επανάσταση. Απαρτιζόταν από μια επαναστατική Διακήρυξη τα Δικαιώματα του Ανθρώπου, το Σύνταγμα και τον Θούριο.

Ο Ρήγας απευθύνεται σε όλες τις εθνικότητες που στενάζουν υπό τον Οθωμανικό ζυγό και τις προτρέπει για τον αγώνα της λύτρωσης. Ταυτόχρονα συγκροτεί και την Μεγάλη Ιδέα.

Οραματίζεται την ελευθερία των Ελλήνων, τον σχηματισμό κράτους και μέσω αυτού την δημιουργία έθνους, το οποίο θα αποτελείτο από όλες τις εθνικότητες της Βαλκανικής οι οποίες θα εξελληνίζοντο.

Υπήρχε και η πεποίθηση ότι ο εξελληνισμός είχε ήδη αρχίσει από το δεύτερο μισό του 18ου αιώνα, καθώς, ελληνικά σχολεία λειτουργούσαν με σπουδαστές όλων των εθνικοτήτων. Θα ήταν λοιπόν ένα πολυφυλετικό κράτος, με κυρίαρχη την ελληνική φυλή, συνεκτικό κρίκο την Ελληνική γλώσσα και την τάση να εξελληνιστεί, μέσα από την παιδεία, ολοκληρωτικά στην πάροδο του χρόνου.

Σημειώνει στην διατριβή του, ο Π.Ν.Χ.: *«Το όραμα του Ρήγα ενός «Πολυφυλετικού κράτους του Ελληνικού Έθνους» σαν διανοητική σύλληψη ήταν λαμπρή. Ωστόσο, από την άποψη της πολιτικής πράξης ήταν μόνο χιμαιρική».*

Όπως παρατηρεί στη συνέχεια, όταν απέτυχαν οι Παραδουνάβιες εξεγέρσεις και ταυτόχρονα εκδηλώθηκαν και άλλες εθνικιστικές τάσεις στα Βαλκάνια έγινε σαφές ότι μόνον ένα αμιγές ελληνικό εθνικό κράτος θα μπορούσε να δημιουργηθεί με μια επανάσταση που θα ξεσπούσε στο πιο μακρινό, απομονωμένο σημείο από τον Οθωμανικό κέντρο, την Πελοπόννησο.

Με τον Ρήγα και τους συντρόφους του στραγγαλισμένους και πεταμένους στο Δούναβη, ο συγγραφέας θεωρεί ότι η επανάσταση είχε πλέον ως εθνική ιδεολογία, ένα μείγμα προοδευτικών και συντηρητικών στοιχείων. Ένα μείγμα σεβασμού προς την κλασική Ελλάδα και λατρείας προς τον βυζαντινό χριστιανισμό.

Από την μια ο Παρθενώνας, από την άλλη η Αγία Σοφιά. Και γράφει επι λέξει έχοντας την άνεση να κρίνει με νηφαλιότητα τόσους χρόνους και τόσα γεγονότα αργότερα: *«Βασισμένη σε αυτό το μείγμα η Μεγάλη Ιδέα, επρόκειτο να διασωθεί στην ελληνική καρδιά μέχρι αρκετά αργότερα στον 20ο αιώνα, αν και με κουτσουρεμένη μορφή. Όλο το εθνικό δυναμικό επρόκειτο να ξοδευτεί στο βωμό αυτής της Μεγάλης Ιδέας»*

υ.γ.

στη χορεία των εκπλήξεων, ασφαλώς, και η σημερινή προμετωπίδα της google,

